

Práce ve výškách

2. úroveň dokumentace TMS

(5. vydání)

Schválil: Anna Wydrzyńska - generální ředitel

Zpracovatel: Oddělení HSQ

Správce dokumentace: Technik organizace a řízení

Vydáno dne: 4.7.2014

Platnost od: 5.7.2014

Výtisk číslo:

*Tento dokument je důvěrný. Dokument, ani žádná z jeho částí nesmí být bez předchozího písemného souhlasu
ČESKÉ RAFINÉRSKÉ, a.s. prozrazeny třetí straně.*

Směrnice č. 420 „Práce ve výškách“
Přehled změn

Číslo změny	Číslo strany		Předmět změny	Datum	Podpis
	vyjmuté	vložené			
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

Historie a řízení dokumentu

Datum	Důvod aktualizace	Autor (jméno)	Schválil (jméno a podpis)
červenec 1999	1. vydání	Ing. Václav Goluch	Ing. Ivan Ottis generální ředitel
březen 2005	2. vydání	Ing. Michaela Freyová	Ing. Ivan Souček generální ředitel
únor 2011	3. vydání	Miroslav Holienčín	Ing. Ivan Souček, Ph.D. generální ředitel
leden 2013	4. vydání	Petr Svoboda	Ing. Ivan Souček, Ph.D. generální ředitel
duben 2014	5. vydání	Petr Svoboda	----- Anna Wydrzyńska generální ředitel

Směrnice č. 420 „Práce ve výškách“**Obsah**

Přehled změn	2
Historie a řízení dokumentu	2
Obsah	3
1. Úvod	4
1.1 Účel	4
1.2 Rozsah platnosti	4
2. Definice, pojmy	4
3. Odpovědnosti	5
4. Zajištění proti pádu.	5
4.1 Kolektivní zajištění	5
4.2 Osobní zajištění	5
5. Zajištění proti pádu předmětů a materiálu	6
6. Zajištění pod místem práce ve výšce a jeho okolí	7
7. Práce nad sebou	7
8. Shazování předmětů a materiálu	7
9. Vertikální doprava materiálu, pracovních prostředků a předmětů	8
10. Práce ve výškách pomocí techniky průmyslového lezení (horolezeckou technikou)	8
11. Používání pohyblivých a zvedacích plošin.	8
12. Žebříky	9
13. Dočasné stavební konstrukce (lešení)	10
14. Přerušování práce ve výškách	12
15. Související dokumentace.	12
15.1 Obecně závazné právní předpisy	12
15.2 Technické normy	12
15.3 Interní dokumentace společnosti	12

Směrnice č. 420 „Práce ve výškách“

1. Úvod

1.1 Účel

Zajistit bezpečnost práce všech osob ohrožených pádem, při provádění prací ve výšce a nad volnou hloubkou.

1.2 Rozsah platnosti

Směrnice je závazná pro všechny zaměstnance společnosti a pracovníky jiných organizací při provádění stavebních, montážních a udržovacích pracích a při pracích s nimi souvisejících ve smyslu nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky.

2. Definice, pojmy

Definice / Pojem	Vysvětlení
Společnost/zaměstnavatel	ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s.
Práce ve výšce a nad volnou hloubkou	Za práci ve výšce a nad volnou hloubkou se považuje taková práce a pohyb osoby, při kterém je ohrožena pádem z výšky, do hloubky, propadnutím se nebo sesutím. Při této činnosti musí být osoba zajištěna proti pádu. Povinnost vybavit osobu nebo pracoviště některými z dále uváděných ochranných prostředků musí být uvedena v Povolení k práci.
Způsobilost pro práci ve výškách	Práci ve výškách mohou vykonávat osoby, které jsou zdravotně a odborně způsobilé pro tuto práci v souladu s příslušnými právními předpisy a vnitřními normami společnosti.
Zaměstnanec společnosti	Fyzická osoba, která je v pracovněprávním vztahu se společností na základě pracovní smlouvy nebo dohody, popř. fyzická osoba, která zastává pracovní pozici ve společnosti na základě jiných dohod a smluv.
Pracovník jiné organizace	Kontraktor a veškeré osoby, které jménem kontraktora poskytují konkrétní plnění společnosti.
Kontraktor	Právnícká nebo fyzická osoba, která je v obchodněprávním nebo občanskoprávním vztahu se společností a jako smluvní strana (dlužník) poskytuje, respektive je povinna poskytovat smluvní (popř. ze smluvního vztahu vyplývající zákonné) plnění společnosti.
Dočasné stavební konstrukce	Lešení.
Objednatel	Obvykle zaměstnanec společnosti a nebo pracovník jiné organizace s rozhodovacími pravomocemi, který práci „ve výšce“ požaduje z důvodu plnění smluvního vztahu se společností.

Směrnice č. 420 „Práce ve výškách“

3. Odpovědnosti

Za jednotlivé kroky procesu zodpovídají vedoucí zaměstnanci jiných organizací.

Vystavovatelé Povolení k práci společnosti schvalují pracovní postupy kontraktorů a kontrolují bezpečnost práce při provádění prací.

4. Zajištění proti pádu.

Ochrana osob proti pádu musí být provedena kolektivním nebo osobním zajištěním na všech pracovištích a přístupových komunikacích nacházejících se v libovolné výšce nad vodou nebo nad látkami ohrožujícími v případě pádu život nebo zdraví osob například popálením, poleptáním, akutní otravou, zadušením a na všech ostatních pracovištích a přístupových komunikacích, pokud leží ve výšce nad 1,5 m nad okolní úrovní, případně pokud pod nimi volná hloubka přesahuje 1,5 m.

Práci ve výškách mohou zaměstnanci společnosti provádět pouze v případě, kdy jsou chráněni kolektivním zajištěním (ochranné zábradlí, lešení apod.).

V případě práce, kdy je nutno použít osobní zajištění pro ochranu proti pádu (ochranný postroj s příslušenstvím) bude povolán pro zajištění této činnosti kontraktor, který má potřebnou kvalifikaci a osobní ochranné pracovní pomůcky pro práci ve výškách, popřípadě použije techniku, která umožní provést požadovanou práci.

O způsobu provedení práce rozhodne technik údržby, projekt manažer, pověřený zaměstnanec oddělení administrativy, v případě havarijní situace - směnový manažer/mistr daného úseku.

Ochranu proti pádu zajišťuje zaměstnavatel přednostně pomocí prostředků kolektivní ochrany, kterými jsou zejména technické konstrukce, například ochranná zábradlí a ohrazení, poklapy, záchytná lešení, ohrazení nebo sítě a dočasné stavební konstrukce, například lešení nebo pracovní plošiny.

4.1 Kolektivní zajištění

Ochranné a záchytné konstrukce (ochranné zábradlí, ochranné ohrazení, lešení, poklapy, záchytné ohrazení, záchytné lešení, ochranné sítě) musí být dostatečně pevné a odolné vůči vnějším silám a nepříznivým vlivům a upevněny tak, aby bezpečně unesly předpokládané namáhání. Jejich únosnost musí být prokázána statickým výpočtem nebo jiným závazným pokynem (zajišťuje montážní organizace). Při výstavbě lešení (viz směrnice č. 425 „Lešení“) je nutné dodržovat označování stavu lešení.

4.2 Osobní zajištění

V případě, že kontraktor musí použít osobní zajištění, použije prostředky osobního zajištění pro práci ve výškách tj.:

- osobní ochranné prostředky proti pádům z výšky (systém zachycení pádu),
- osobní prostředky pro pracovní polohování a prevenci proti pádům z výšky (pracovní polohovací systémy).

Všechny prostředky osobního zajištění pro práci ve výškách musí splňovat požadavky nařízení vlády č. 21/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na osobní ochranné prostředky.

Za evidenci a zkoušky zodpovídá majitel prostředků osobního zajištění.

Školení osob, které provádějí nebo řídí práce ve výškách s použitím osobního zajištění je 1x za 12 měsíců, zdravotní prohlídky 1x za 3 roky, osoby mladší 21 let a starší 50 let, 1x ročně - zodpovídají vedoucí zaměstnanci kontraktorů.

Před započatím práce musí být provedeno zhodnocení rizik spojených s vykonávanou prací za účasti zástupce kontraktora provádějícího práci ve výšce a objednatele (vystavovatel povolení k práci, zadavatel

Směrnice č. 420 „Práce ve výškách“

podmínek v povolení k práci, kontraktor a případně další dotčené odborné profese). Při hodnocení rizika by mělo být vzato v úvahu, zda vykonávaná práce nemá být prováděna více osobami s cílem vzájemného jištění.

V souvislosti s prováděním prací ve výškách musí být dodržována následující pravidla.

- 4.2.1** Prostředky osobního zajištění musí svými parametry odpovídat požadavkům nařízení vlády č. 21/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na osobní ochranné pomůcky.
- 4.2.2** Prostředky osobního zajištění musí být pravidelně prohlíženy a zkoušeny nejméně jedenkrát za rok, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak. Funkční zkoušku osobního zajištění je nutno vykonat po každé mimořádné události (zachycení osoby, extrémní namáhání apod.).
- 4.2.3** Osoba provádějící práci ve výškách je povinna se vizuálně přesvědčit před použitím prostředků osobního zajištění o jejich kompletnosti, provozuschopnosti a nezávadném stavu.
- 4.2.4** Při použití prostředků osobního zajištění musí být místa upevnění (ukotvení) stanovena tak, aby umožňovala jejich bezpečné zajištění a upevnění po celou dobu činnosti v místě ohrožení.
- 4.2.5** Délka pádu při použití bezpečnostního pásu může být nejvíce 0,6 m. Při použití bezpečnostního postroje bez tlumiče pádové energie může být délka pádu nejvíce 1,5 m, s použitím tlumiče pádové energie nejvíce 4,0 m.
- 4.2.6** Bezpečnostní pás se nesmí používat k zachycení pádu. Slouží pouze k zamezení dosahu k pádové hraně.
- 4.2.7** Při přesunu na jiné místo upevnění (ukotvení) musí být osoba provádějící práci ve výškách stále zabezpečena osobním zajištěním.
- 4.2.8** Vhodný pracovní prostředek osobního zajištění a místo jeho upevnění (ukotvení) je povinen určit zpracovatel technologického nebo pracovního postupu (zajišťuje dodavatel stavebních prací). Pokud se jedná o jednoduché práce, pro které není třeba vypracovat technologický postup nebo o situace, které nemohly být v pracovním postupu zohledněny, určí místo upevnění, případně vhodný prostředek osobního zajištění osoba, která práce ve výškách řídí. Místo upevnění (ukotvení) musí být ve směru pádu dostatečně odolné.
- 4.2.9** K osobnímu zajištění osob při pracích ve výškách, při výstupu nebo sestupu se nesmí používat lanových smyček, uzlů nebo úvazů na lanech, pokud se nejedná o použití horolezecké (speleologické) techniky nebo techniky průmyslového lezectví a k tomuto účelu vyrobených a používaných pomůcek, přípravků a prostředků.
- 4.2.10** V případě, že nelze provést bezpečné ukotvení osobního ochranného prostředku pro práci ve výšce, je nutné zvolit jiný způsob provedení práce (použit lešení, vysokozdvíhací vozík apod.).

5. Zajištění proti pádu předmětů a materiálu

- 5.1** Materiál, nářadí a pomůcky musí být uloženy, popřípadě skladovány ve výškách tak, aby byly po celou dobu uložení zajištěny proti pádu, sklouznutí nebo shození větrem během práce i po jejím skončení.
- 5.2** Pracovní nářadí je zakázáno zavěšovat na části oděvu, pokud k tomu není speciálně upraven nebo není použita vhodná výstroj.

Směrnice č. 420 „Práce ve výškách“

6. Zajištění pod místem práce ve výšce a jeho okolí

- 6.1 Prostory, nad kterými se pracuje, musí být vždy bezpečně zajištěny, aby nedošlo k ohrožení osob a zájmu jiných osob.
- 6.2 Za bezpečné zajištění ohrožených prostorů lze považovat:
- ohrazení ohroženého prostoru výstražnou páskou a informačními tabulemi,
 - použití ochranné konstrukce v úrovni pracoviště umístěného ve výšce, nebo použití záchranné konstrukce,
 - ohrazení dvoutyčovým zábradlím s minimální výškou 1,1 m s tyčemi upevněnými na nosných sloupcích s dostatečnou stabilitou,
 - pro krátkodobé práce s jednoduchým nářadím a pracovními pomůckami, pokud tyto nepřesáhnou rozsah pracovní směny, postačí vymezit ohrožený prostor jednotyčovým zábradlím, popřípadě lanem upevněným ve výšce 1,1 m,
 - střežení prostoru zodpovědnou osobou (v případech krátkodobé činnosti a v případech, kdy není možno instalovat výše uvedená bezpečnostní opatření).
- 6.3 Ochranné pásmo, vymezující ohrazením ohrožený prostor, musí mít šířku od okraje pracoviště nebo pracovní podlahy nejméně:
- 1,5 m při práci ve výšce od 3 m do 10 m včetně,
 - 2 m při práci ve výšce nad 10 m do 20 m včetně,
 - 2,5 m při práci ve výšce nad 20 m do 30 m včetně,
 - 1/10 výšky objektu při práci ve výšce nad 30 m.
- 6.4 V místech dopravy materiálu do výšky pomocí kladek (ručně nebo strojně) se rozšiřuje ochranné pásmo o 1 m na všechny strany od půdorysného profilu dopravovaného břemene.

7. Práce nad sebou

- 7.1 Práce nad sebou lze provádět pouze výjimečně, pokud se bez nich z pracovních-technických důvodů nelze obejít. Technologický postup (při složitých pracích) a nařízení vedoucího prací (při jednoduchých pracích) musí obsahovat způsob zajištění bezpečnosti osob na nižších pracovních úrovních.
- 7.2 Pod místy vytahování, zvedání a spouštění materiálu musí být zajištěn dostatečný volný prostor pro manipulaci s materiálem. Po celou dobu těchto prací musí být do ohroženého prostoru zamezen přístup osobám, které nejsou pro tyto práce určeny.

8. Shazování předmětů a materiálu

- 8.1 Shazování předmětů a materiálu na níže položená pracoviště, komunikace nebo podobné plochy, je v podmínkách společnosti obecně zakázáno.
Výjimku z tohoto zákazu lze ve výjimečných případech udělit jen na základě zhodnocených rizik v tzv. případech „nebezpečí z prodlení“, kdy je o tom učiněn zápis a s touto činností souhlasí všechny zúčastněné strany - vystavovatel povolení k práci, zadavatel podmínek v povolení k práci, kontraktor a zástupce oddělení HSQ a dále za podmínek uvedených níže v tomto odstavci:
- místo dopadu bude zabezpečeno proti vstupu osob (vyloučením provozu s následným ohrazením a střežením) a jeho okolí bude chráněno proti případnému odrazu nebo rozstříku shozeného předmětu nebo materiálu,
 - materiál bude shazován uzavřeným shozem až do místa uložení,

Směrnice č. 420 „Práce ve výškách“

- předměty, u kterých není možno předpokládat místo dopadu (plechy, desky ap.) nebo předměty, které by mohly pracující osobu strhnout z výšky, je zakázáno shazovat,
- vzniká-li při shazování materiálu prašnost v důsledku dopadu a nebo v důsledku povahy shazovaného předmětu, pak musí být učiněna účinná ochranná opatření - např. zkrápění dopadové plochy, balení shazovaného předmětu ap.

9. Vertikální doprava materiálu, pracovních prostředků a předmětů

- 9.1** Vertikální doprava materiálu musí probíhat v kterémkoliv okamžiku řízeným způsobem (např. spouštěním - malé pytle, popřípadě pomocí jeřábu).
- 9.2** V případě použití pytlů se budou používat pytle standardní, vybavené úchytem (o garantované nosnosti) na karabinu.
- 9.3** Lano bude s karabinou o garantované nosnosti. Úvaz karabina-lano bude proveden odborným způsobem. Kontraktor zajistí od výrobce kompletní výrobek, jež jako celek bude podléhat revizi.
- 9.4** Při vertikální dopravě materiálu, pracovních prostředků a předmětů pomocí lana a karabiny, je třeba vždy zajistit, aby nedošlo v žádném případě k vysmeknutí lana z rukou a následně k pádu zdvihaného/spouštěného břemene. Konkrétní způsob tohoto zajištění, vzhledem k rizikosti, určí vždy vedoucí pracovní skupiny či jeho nadřízený.

10. Práce ve výškách pomocí techniky průmyslového lezení (horolezeckou technikou)

- 10.1** Při provádění prací ve výškách externí firmou, která výškové práce provádí tzv. technikou průmyslového lezení, zodpovídá tato firma za to, že práce budou prováděny osobami zdravotně způsobilými a odborně schopnými.
Před vystavením Povolení k práci s použitím techniky průmyslového lezení, je osoba požadující vystavení povolení povinna, předložit „Osvědčení odborné způsobilosti k provádění výškových prací horolezeckou technikou“ všech osob, které budou tuto práci provádět.
- 10.2** Všechny osoby provádějící práce ve výškách technikou průmyslového lezení musí být seznámeny a zacvičeny svým zaměstnavatelem s používáním osobních ochranných pracovních pomůcek pro osobní zajištění.
Vzhledem k rozmanitosti systémů ochrany proti pádu pro práce ve výškách a nad volnou hloubkou má zaměstnavatel možnost si proškolení a zacvičení zaměstnanců zajistit u dodavatelů osobních ochranných pracovních pomůcek pro práci ve výškách, kteří o vyškolení a zacvičení vydají doklad.
Osoby provádějící práce ve výškách musí používat minimálně 2 lana - pracovní a jistící. V případě, že jistící lano nedosahuje na zem, musí být ukončeno uzlem.
- 10.3** Pro práce prováděné technikou průmyslového lezení se provede zápis o hodnocení rizik. Tento zápis bude přílohou Povolení k práci.

11. Používání pohyblivých a zvedacích plošin.

- 11.1** Pohyblivé a zvedací plošiny a koše musí svou konstrukcí, provedením a technickým stavem odpovídat předpisům k zajištění bezpečnosti práce technických zařízení. Plošiny i koše musí být opatřeny vhodnými prostředky k zabránění vypadnutí osob nebo materiálu.
- 11.2** Podrobné provozní požadavky a požadavky na konstrukci přepravních košů nebo plošin a vybavení jeřábu stanoví ČSN ISO 12 480-1.

Směrnice č. 420 „Práce ve výškách“

- 11.3 Vhodnými prostředky je nutno zamezit samovolnému otáčení a naklánění plošiny nebo koše (např. pomocí otočného závěsu nebo zavěšením na větší počet lan).
- 11.4 Plošinu nebo koš je nutno před použitím zkontrolovat, aby byla zajištěna dostatečná bezpečnost dopravy osob. O těchto kontrolách je nutné provést zápis.
- 11.5 Obsluha pracovní plošiny může být prováděna pouze osobou, která má pro tuto činnost příslušnou odbornou způsobilost.
- 11.6 Před zahájením pracovní činnosti, musí být vysokozdvizná plošina pevně stabilizována, aby nedošlo k jejímu převrnutí.
- 11.7 Nejvyšší zatížení pracovního koše nesmí být překročeno.
- 11.8 Pracovní koš musí být vybaven ochranným zábradlím o výši min. 1,1 m.
- 11.9 Při práci z vysokozdvizné plošiny musí být každá osoba zajištěna proti pádu.
- 11.10 Každá vysokozdvizná plošina musí být vybavena zařízením, které umožní bezpečnou dopravu z výše na zem při výpadku poháněcí energie.
- 11.11 V případě, že vysokozdvizná plošina při práci zasahuje do veřejné komunikace, musí být zajištěn dohled stálým dozorem.
- 11.12 Prostor pod prací z koše musí být zajištěn proti vstupu osob dle kapitoly 6 této směrnice.
- 11.13 Před začátkem prováděných prací provedou objednatel prací a zodpovědná osoba za prováděnou práci zhodnocení rizik a stanoví taková opatření, aby byla zajištěna bezpečnost jak pro osoby provádějící práci, tak pro ostatní osoby pohybující se a pracující v blízkosti dopravy a práce ve výšce s pomocí plošiny popř. koše.

12. Žebříky

- 12.1 Žebřík může být používán jen pro krátkodobé, fyzicky nenáročné práce při použití jednoduchého nářadí. Při výstupu, sestupu a práci na žebříku musí být pracující osoba otočena čelem k žebříku a musí mít možnost přidržet se ho oběma rukama.
- 12.2 Po žebříku se nesmí vynášet a snášet břemena o hmotnosti nad 15 kg nebo břemena, která svým tvarem nebo objemem nedovolují bezpečné přidržení.
- 12.3 Na žebřících se nesmí pracovat nad sebou. Rovněž vystupovat a sestupovat po žebříku současně více osobám je zakázáno.
- 12.4 Na žebřících se nesmějí provádět práce, při nichž se používá pneumatických nástrojů, vstřelovacích přístrojů, řetězových pil a jiných podobných nebezpečných nástrojů.
- 12.5 Je zakázáno používat přenosných žebříků jako přechodových můstků.
- 12.6 Žebříky používané pro výstup musí přesahovat výstupní plošinu o 1,1 m. Přesah žebříku mohou nahradit pevná madla nebo jiná pevná část konstrukce, za kterou se lze spolehlivě uchopit.
- 12.7 K zajištění stability musí být žebřík zajištěn proti posunutí, bočnímu vychýlení, zvrácení nebo rozevření. Sklon jednoduchého žebříku nesmí být menší než 2,5 : 1.

Směrnice č. 420 „Práce ve výškách“

- 12.8** Za příčlemi žebříku musí být volný prostor alespoň 0,18 m. U paty žebříku ze strany přístupu musí být zachován volný prostor alespoň 0,6 m.
- 12.9** Žebřík musí být umístěn tak, aby byla zajištěna jeho stabilita po celou dobu použití. Přenosný žebřík musí být postaven na stabilním, pevném, dostatečně velkém, nepohyblivém podkladu tak, aby příčle byly vodorovné. Závěsný žebřík musí být upevněn bezpečným způsobem a s výjimkou provazových žebříků zajištěn proti posunutí a rozkývání. Provazový žebřík může být používán pouze pro výstup a sestup.
- 12.10** U přenosných žebříků musí být zabráněno jejich podklouznutí zajištěním bočnic na horním nebo dolním konci použitím protiskluzových přípravků nebo jiných opatření s odpovídající účinností. Skládací a výsuvné žebříky musí být užívány tak, aby jednotlivé díly byly zajištěny proti vzájemnému pohybu. Pojízdňé žebříky musí být před zahájením prací a v jejich průběhu zajištěny proti pohybu. Přenosné dřevěné žebříky o délce větší než 12 m nelze používat.
- 12.11** Na žebříku se smí pracovat jen v bezpečné vzdálenosti od horního konce žebříku - pro jednoduchý žebřík je povolená vzdálenost chodidel nejméně 0,8 m, pro dvojitý žebřík nejméně 0,5 m od konce žebříku.
- 12.12** Při práci na žebříku, kdy je pracující osoba chodidly výše než 5 m, musí použít osobní ochranné zajištění proti pádu.
- 12.13** Před každým použitím se musí provést vizuální prohlídka žebříku. Pravidelné prohlídky zajistí majitel žebříku v souladu s návodem na používání.

13. Dočasné stavební konstrukce (lešení)

- 13.1** Dočasné stavební konstrukce lze použít jen v provedení, které odpovídá průvodní dokumentaci a návodům na montáž a používání těchto konstrukcí. Návod na montáž, včetně potřebných doplňujících nákrešů a dokumentů, musí být k dispozici osobám, které konstrukci montují, používají a demontují.
- 13.2** Pokud pro dočasnou stavební konstrukci není dostupná potřebná dokumentace nebo tato dokumentace nepokrývá zamýšlené konstrukční uspořádání, musí být odborně způsobilou osobou proveden individuální výpočet pevnosti a stability kromě případů, kdy je konstrukce montována ve shodě s uspořádáním obsaženým v české technické normě.
- 13.3** V závislosti na složitosti zvolené dočasné stavební konstrukce navrhne odborně způsobilá osoba (směrnice č. 425 „Lešení“), konkrétní postup montáže, používání a demontáže.
- 13.4** Dočasné stavební konstrukce lze považovat za bezpečné tehdy, pokud:
- a) jsou založeny na dostatečně únosném terénu nebo na konstrukci, jejíž únosnost je staticky prokázána,
 - b) nosné součásti jsou zajištěny proti podklouznutí buď připevněním k základové ploše nebo jiným způsobem s odpovídající účinností, který zajišťuje stabilitu lešení; pojízdná lešení jsou zajištěna vhodnými zařízeními proti náhodnému pohybu během práce,
 - c) jsou provedeny tak, aby tvořily prostorově tuhý celek, zajištěný proti lokálnímu i celkovému vybočení, posunutí nebo překlopení,
 - d) jsou dostatečně pevné a odolné vůči vnějším silám a nepříznivým vlivům; jsou schopné přenést předpokládané zatížení a jejich funkce je prokázána statickým výpočtem nebo jiným dokumentem,
 - e) rozměry, tvar a vybavení podlah odpovídají povaze prováděných prací, podlahy umožňují bezpečný pohyb a výkon práce ve vhodné pracovní poloze,

Směrnice č. 420 „Práce ve výškách“

- f) podlahy jsou osazeny takovým způsobem, aby se jejich součásti při běžném použití neposouvaly, v podlahách a mezi podlahovými dílci a svislou kolektivní ochranou proti pádu nejsou nebezpečné mezery,
- g) pohyblivé konstrukce jsou zabezpečeny proti samovolným pohybům,
- h) pracovní plochy na nich jsou přístupné po bezpečných komunikacích (žebříky, schody, rampy nebo výtahy).

13.5 Dočasné stavební konstrukce lze užívat pouze po jejich náležitém předání odborně způsobilou osobou odpovědnou za jejich montáž a převzetí do užívání osobou odpovědnou za jejich užívání. O předání a převzetí vyhotoví předávající na základě odborné prohlídky zápis potvrzující úplné dokončení a vybavení dočasné stavební konstrukce. Zápis o předání a převzetí se nevyžaduje u:

- a) typizovaných lehkých pracovních lešení o výšce pracovní podlahy do 1,5 m,
- b) pohyblivých pracovních plošin, pokud při přemístování na jiné pracoviště nebyly demontovány jejich nosné části, přičemž za demontáž se nepovažuje úprava nosných částí do přepravní polohy.

13.6 Dočasné stavební konstrukce musí být podrobovány pravidelným odborným prohlídkám způsobem a v intervalech stanovených v průvodní dokumentaci. Pokud nastaly mimořádné okolnosti, které mohly mít nepříznivý vliv na bezpečnost lešení (například nepříznivá povětrnostní situace), musí být odborná prohlídka provedena bezodkladně.

13.7 Lešení lze montovat, demontovat nebo podstatným způsobem přestavovat jen v souladu s návodem na montáž a demontáž obsaženým v průvodní dokumentaci a pod vedením osoby, která je k tomu odborně způsobilá. Provádět uvedené činnosti mohou pouze zaměstnanci, kteří byli vyškoleni a jejich znalosti a dovednosti byly ověřeny. Školení zahrnuje osvojení si znalostí a dovedností, zejména pokud jde o:

- a) pochopení návodu na montáž, demontáž nebo přestavbu použitého lešení,
- b) bezpečnost práce během montáže, demontáže nebo přestavby příslušného lešení,
- c) opatření k ochraně před rizikem pádu osob nebo předmětů,
- d) opatření v případě změn povětrnostní situace, které by mohly nepříznivě ovlivnit bezpečnost použitého lešení,
- e) přípustná zatížení,
- f) další rizika, která mohou být spojena s montáží, demontáží nebo přestavbou.

Obsah a četnost školení s ohledem na nová nebo změněná rizika práce, způsob ověřování znalostí a dovedností účastníků školení a vedení dokumentace o školení stanoví zaměstnavatel dodavatele.

13.8 Žebříky nelze používat jako podpěrný nebo nosný prvek podlah lešení s výjimkou žebříků, které jsou k tomuto účelu výrobcem určeny.

13.9 Pro výstup a sestup mezi podlahami lešení lze použít i dřevěné sbíjené žebříky o největší délce 3,5 m s příčlemi vsazenými do zdvojených postranic dostatečné pevnosti doložené výpočtem.

Pokud nejsou části dočasných stavebních konstrukcí připraveny k používání, například během montáže, demontáže nebo přestavby, musí být vstup na tyto části dočasných stavebních konstrukcí zamezen vhodnými zábranami a označen bezpečnostními značkami.

Podrobnosti výstavby lešení, oprávnění včetně definování odpovědností jsou uvedeny ve směrnici č. 425 „Lešení“.

Směrnice č. 420 „Práce ve výškách“

14. Přerušování práce ve výškách

Při nepříznivé povětrnostní situaci je zaměstnavatel povinen zajistit přerušování prací. Za nepříznivou povětrnostní situaci, která výrazně zvyšuje nebezpečí pádu nebo sklouznutí, se při pracích ve výškách považuje:

- a) bouře, déšť, sněžení nebo tvoření námrazy,
- b) čerstvý vítr o rychlosti nad 8 m.s-1 odpovídá 28,8 km/hod, (síla větru 5 stupňů Bf) při práci na zavěšených pracovních plošinách, pojízdných lešeních, žebřících nad 5 m výšky práce a při použití závěsu na laně u pracovních polohovacích systémů; v ostatních případech silný vítr o rychlosti nad 11 m.s-1 odpovídá 39,6 km/hod, (síla větru 6 stupňů Bf),
- c) dohlednost v místě práce menší než 30 m,
- d) teplota prostředí během provádění prací nižší než -10 °C.

V případech, kdy je z provozně-bezpečnostního hlediska nutné provést určitou manipulaci či jinou činnost z pevných plošin, ochozů, lešení s kolektivní ochranou (pevné zábradlí) i za podmínek uvedených výše (viz body a-d), přijme příslušný vedoucí provozu/směnový manažer ve spolupráci se specialistou BOZP a PO opatření k minimalizaci rizik v rámci dané nebezpečné situace na základě provedené analýzy rizik (JHA). Poté je možné tyto manipulace, popř. činnosti provést.

Práce ve výškách s osobní ochranou (bezpečnostní postroj) jsou v těchto případech zakázány.

15. Související dokumentace.

15.1 Obecně závazné právní předpisy

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění

Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), v platném znění

Nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky, v platném znění

Nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích, v platném znění

Nařízení vlády č. 21/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na osobní ochranné prostředky, v platném znění

15.2 Technické normy

ČSN ISO 12480-1

„Jeřáby - Bezpečné používání - Část 1: Všeobecně“

15.3 Interní dokumentace společnosti

Směrnice č. 422

„Bezpečnostní pravidla pro pracovníky jiných organizací“

Směrnice č. 425

„Lešení“

Směrnice č. 435

„Povolení k práci“